

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠTEVILKA 12 LETO XV DECEMBER 1987

*Vsem delavcem srečno
novo leto 1988*

Uredništvo

Tudi pri nas

Stavkovni val, ki je zajel našo deželo po sprejetju znanih novembrskih ukrepov, ni zaobilšel tudi naše tovarne. To, kar je bilo že dalj časa pričakovano, se je tudi zgodilo.

V torek, 15. 12. 1987, ko je bil plačilni dan, so se po 12. uri, ko so nekateri delavci že dobili izplačilne liste, začeli zbirati delavci iz tozda Tkanina pred vhodom v glavno stavbo in zahtevali, da jim vodilni pojasnijo vzroke za nizke osebne dohodke. Kmalu so se tem delavcem pridružile tudi delavke iz tozda Konfekcija, čez nekaj časa pa še del delavcev skupnih služb.

Med zbrano množico sta najprej prišla pomočnik glavnega direktorja za metražo Franc Kovačič in direktor tozda Tkanina Marjan Somrak. Poslušala sta pripombe delavcev, ki so menili, da ob tolikšnih podražitvah tudi 10% povečanje vrednosti osnovne točke, ki je bilo uresničeno ob tem izplačilu, ne zadostuje delavcem, ki imajo najnižje osebne dohodke, t. j. 200.000 din in manj. Oba sta dejala, da razumeta pripombe delavcev in se strinjata z njimi, vendar v trenutni situaciji ni bilo možno drugače ukrepati. Tov. Kovačič je še enkrat na kratko orisal trenutni položaj na področju metraže, kjer je zaradi nizke kupne moči prebivalstva velika rast zaloga neprodanega blaga. Zaradi tega nas bremenijo visoke obresti, temu pa so se pridružili še intervetni ukrepi (podražitve), ki jih je sprejel ZIS po sprejetju protinflacijskega programa. Vse to nas je toliko prizadelo, da se ob koncu leta verjetno ne bo mogoče izogniti rdečim številkam. Glede na vse to kljub nizkim osebnim dohodkom le-teh ni mogoče povečati. Sicer pa on ne more prevzeti odgovornosti in jim obljubiti dvig OD, ker je to v pristojnosti glavnega direktorja. Ker je bil glavni direktor takrat na sestanku poslovne skupnosti tekstilne industrije v Ljubljani, je tov. Kovačič predlagal sklic zbora delavcev naslednji dan ob 6. uri, ko bo lahko prisoten tudi glavni direktor in bo moč rešiti nastalo situacijo. Hkrati se je razširila novica, da prihaja sekretar občinskega sindikalnega sveta Janez Sever, zato je najbolje, da ga sedaj, ko so že zbrani, počakajo in mu pojasnijo, v kakšnem položaju so. Zahtevano je bilo tudi, da se pokliče glavni direktorja iz Ljubljane, ker želijo imeti odgovor takoj, ne pa šele naslednji dan.

Pri prihodu tov. Severja, ki je slišal zahteve delavcev in jim pojasnil, kakšne so poti reševanja takšnih situacij, so se zbrani odločili oditi v obrat družbene prehrane, da tam počakajo glavnega direktorja. Le-ta je medtem že bil na poti v Novo mesto. Prišla sta tudi predsednik občinskega sindikalnega sveta Nace Štam-

car in direktor tozda Konfekcija I Mijo Kurpes.

V obratu družbene prehrane je bilo najprej izvoljeno delovno predsedstvo izrednega zbora delavcev, ki je potem začelo razpravo. Sedaj so bile zahteve delavcev že natančneje izražene. Zahtevali so 40 — 50 odstotno povečanje osebnih dohodkov in zmanjšanje razlik med plačami vodilnih in tistih, ki zaslužijo najmanj. Ker se te razlike povečujejo z obračunavanjem raznih dodatkov in stimulacij (za minulo delo, za gospodarno izrabo delovnega časa itd.) v odstotkih, so zahtevali, da se le-ti izplačujejo v fiksnih zneskih. Poleg teh glavnih pripomb je bilo izrečenih še veliko manjših pripomb, bodisi upravičenih ali neupravičenih. Le-te pa so ne glede na upravičenost pokazale, da delavci niso zadovoljni s stanjem v podjetju in zahtevajo rešitev nakopičenih problemov, katerih vzroki so bodisi znotraj ali zunaj delovne organizacije.

Med razpravo so občinski sindikalni funkcionarji povedali, da sindikat ne podpira politike enakih osebnih dohodkov (uravnilovke) — izražene so bile namreč tudi zahteve po enotnih plačah — nasprotno, obstajati morajo razlike glede na pridnost, uspešnost in strokovno izobrazbo posameznega delavca. Svetovali so, da se notranja vprašanja rešijo znotraj delovne organizacije, iluzorno pa je pričakovanje, da bo možno rešiti vse zunanje vzroke, ki so pripeljali tekstilno industrijo v tako težaven položaj.

Tov. Kovačič je še enkrat pojasnil težavno stanje na področju metraže, kjer tudi ne kaže, da bi se na hitro lahko kaj spremenilo na boljše. Tov. Kurpes pa je razložil stanje na konfekcijskem področju, ki se bistveno ne razlikuje od metraže, le osebni dohodki so zaradi manjšega števila nočnih in nadur v povprečju nekoliko nižji. Tudi tovariš Somrak je konkretnije povedal, koliko se je stanje v času njegovega mandata spremenilo, saj se je v 10 mesecih zmanjšalo število dni za obračanje zaloga in tudi medfaznih zaloga, zaradi poslabšanja kvalitete dela in ostalih že naštetih vzrokov pa so se tudi povečale zaloge gotovih izdelkov. Zato je glavna naloga v prihodnosti izboljšati kvaliteto dela, kar bo pripomoglo tudi k boljši prodaji, le-ta pa bo prinesla tudi boljše osebne dohodke.

Ko je prišel na zbor delavcev tov. Pavlin, glavni direktor, so mu bile najprej predočene glavne zahteve delavcev, seznanjen pa je bil tudi s celotnim potekom zbora. Na začetku je pojasnil, da razume zahteve delavcev in se z njimi strinja, vendar se moramo glede na položaj, v katerem smo, vprašati, kaj zahtevajo po 50% po-

večanju osebnih dohodkov v tem trenutku pomeni. Kratkoročno lahko izplačamo takšne plače, dolgoročno pa nas to vodi v propad, kar bi pokazal že zaključni račun februarja. Pojasnil je, da situacija v tekstilni industriji ni rožnata, tako tudi v Novoteksu ne, zato ne more na pamet nič obljubljati. Treba se je vnesti, še enkrat vse preračunati, se posvetovati in videti, kaj se da v danem trenutku storiti. To pa ni možno storiti takoj, zato naj se zadeva prespi, delavci naj izberejo svoje predstavnike, ki bodo na jutrišnjem sestanku skupaj z vodilnimi poskušali rešiti nastalo situacijo. Po še nekaterih pripombah in razpravi je bil takšen predlog sprejet in okoli 17. ure se je končal ta izredni zbor delavcev s sklicem sestanka za naslednji dan ob 12. uri. Izoblikovani so bili naslednji zaključki, ki jih je potrebno rešiti na tem sestanku:

- preveriti možnosti za dvig OD,
- pregledati sistem nagrajevanja,
- glavni direktor naj pripravi program, na osnovi katerega mu bo dana zaupnica ali ne.

Toda stroji kljub zaključku tega zbora v popoldanski in nočni izmeni niso polno obratovali. Nadaljevali so se spontani zbori delavcev po obratih, da bi dokončno izoblikovali zahteve, ki bi jih podali na jutrišnjem sestanku.

Po burni noči in napornih dopoldanskih razgovorih in preračunavanjih se je ob 12. uri začel sestanek, kjer so bili poleg vodstva podjetja, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz tozdov, nekaterih občinskih in medobčinskih funkcionarjev prisotni tudi predstavniki stavkajočih delavcev, z njimi pa spontano tudi nekateri delavci iz tozda Tkanina. Sestanek je začel glavni direktor, ki je orisal položaj delovne organizacije v letošnjem letu, perspektivo v prihodnjem letu, ki zaradi poslabšanja splošne gospodarske situacije ni prav nič rožnata, saj se ob zaključnem računu skoraj gotovo ne bo možno izogniti rdečim številkam. Povedal je, da je po vseh izračunih najugodnejša varianta z zmanjševanjem proizvodnje, kar pa pomeni tudi zmanjševanje števila zaposlenih. Kljub vsemu pa se zaradi socialnih posledic za to varianto zaenkrat še niso odločili. Povedal je tudi, da razume revolt delavcev, ki so upravičeno protestirali in s tem pokazali celotni družbi, da niso zadovoljni s položajem, ki ga tekstilna industrija v družbi ima.

Zaradi čedalje slabšega socialnega položaja delavcev in vse večje inflacije so glede na zahteve delavcev vložili ogromno dodatnih naporov, da bi našli nekaj virov, iz katerih bi bilo mogoče zadovoljiti zahteve po dvigu osebnih dohodkov. Tako jim je uspelo z veliko težavo zbrati 300 milijonov dinarjev, ki bi jih bilo mogoče trenutno razdeliti kot nekakšen draginjski dodatek, kar bi zneslo približno 60.000 din na delavca. Decembrske plače, ki bodo izplačane v januarju, pa bi bilo glede na pričakovane rezultate možno povečati v primerjavi z novembrskimi za 15%.

Po predlogu glavnega direktorja se je oglašil tov. Štrbenc kot predstavnik delavcev. Povedal je, da so se zbori po obratih nadaljevali še po 17. uri in celo v nočni izmeni pa tudi zjutraj. Na teh zborih so izoblikovali zahteve in izbrali Štrbenca naj jih pove. Zahteve pa so naslednje:

— Do 14. ure je treba odgovoriti, ali je možno povišanje osnovne vrednosti točke za 30%, vključno z novembrom, ali je možno izplačilo stimulacije za gospodarno izrabo delovnega časa v fiksnih zneskih in ne v odstotkih. Izgubljeni čas pa so pripravljeni nadomestiti.

— V primeru negativnih odgovorov bodo stroje ustavili.

— Poleg tega zahtevajo v roku enega meseca rešitev izplačevanja minulega dela v fiksnih zneskih in ne v odstotkih, sklicevanje skupnih zborov delavcev in ne po obratih, od občinskega sindikalnega sveta pa, da se zaradi položaja tekstilne industrije sproži postopek za nekatere davčne olajšave za tekstilno panogo.

Odgovor glavnega direktorja je bil, da je zahteva delavcev popolnoma razumljiva, vendar sredstev za tolikšen dvig osebnih dohodkov ni. Kar se tiče stimulacije, je le-ta bila sprejeta na referendumu in če se ne strinjamo s takšnim načinom izplačevanja, je to potrebno spremeniti na isti način.

Oglasili so se tudi predstavniki delavcev iz tozda Konfekcija I, ki so podali še nekaj drugih zahtev: Glavna izmed njih, ki pa ni bila v skladu z zahtevo, ki jo je podal tov. Štrbenc, je bila dvig osebnih dohodkov za 20 — 40% v osnovi, pri čemer je ostalo nejasno, kaj to pomeni (ni bilo namreč razdelano, ali to pomeni različne odstotke za delavce z nizkimi, srednjimi in visokimi, seveda v okviru Novoteksa, osebnimi dohodki ali kaj drugega).

Po še nekaterih dodatnih pripombah, ki niso zadevale osnovni tok razprave, in nekaterih drugačnih predlogih, je glavni direktor podal naslednji predlog: predstavniki delavcev naj zberejo predstavnike iz vseh tozdov, ki bodo s strokovno službo pripravili predlog za razdelitev razpoložljivih 300 milijonov din, tako da bi delavci z najnižjimi osebnimi dohodki dobili največ, ostali pa sorazmerno manj. Ta »draginjski dodatek« pa bi bil izplačan najkasneje do 25. decembra. Decembrske osebne dohodke pa bi povečali za 20% glede na novembrske, t. j. vrednost osnovne točke. O vseh ostalih stvareh, ki so bile izpostavljene v teh dneh, pa bi razpravljali na javnih tribunah v tozdih, kjer bi pripravili predloge za centralni delavski svet v januarju.

S takšnim predlogom so predstavniki delavcev odšli med popoldansko izmeno, ki je predlog sprejela. Tudi nočna in dopoldanska izmena sta sprejeli takšen predlog in, ko to pišem (četrtki dopoldan), delo normalno poteka.

In kaj sedaj? Dogodki ob izplačilu novembrskih osebnih dohodkov so jano pokazali, da je veliko stvari v tovarni nerešenih. Ogromno je notranjih slabosti, ki jih je potrebno sprotno reševati, ne pa čakati, da se stvari nakopičijo in potem na vrat na nos reševati potopljeno barko. Pokazalo se je, da obstoječe oblike obveščanja delavcev ne zadostujejo. Delavci pogrešajo živ stik z vodstvom podjetja, da vodilni pridejo na zборе delavcev tudi takrat, ko jim ne gre, da se neka stvar sprejme, ampak takrat, kadar je to potrebno tako imenovani »bazi«. Omenjeno je bilo, da se je stavka pričakovala že nekaj časa. Mislim, da bi lahko v tem času vodilni predočili vso resnost situacije in poskušali skupno z vsemi zaposlenimi najti rešitev. Žal se vodstvo preveč zapira v svoje kroge in poskuša vse stvari reševati na kolegiju in takrat pozablja, da so v tovarni tudi ostali, ki naj bi samoupravljali, to pa pomeni odločali o vseh najpomembnejših stvareh. Lahko boste rekli, saj imamo delavske svete. Žal delegati na njih ne odločajo v skladu z interesi tistih, ki so jih izvolili, ker je vse preveč pritiskov nanje, da je določeno stvar treba sprejeti. Zato stavekajoči tudi niso hoteli reševati stvari na delavskem svetu, ampak na zboru delavcev.

Še ena stvar je prišla na dan, čeprav že dolgo obstoječa, vendar še nikoli tako jasno izražena kot nedavno. Izrazita mezdana miselnost delavcev. Le ti se ne počutijo lastnike proizvodnih sredstev, oni ne odločajo o dohodku, zato so bile vse zahteve naslovljene na vodstvo, konkretnije na glavnega direktorja. Posledica te mezdne miselnosti je slaba organiziranost stavke, ni bilo jasnega cilja (le večje plače). Ko je bilo treba izoblikovati konkreten predlog, zahtevo, ali kakor koli že to imenujemo, so se pokazala nasprotja med samimi stavekajočimi. Eni so zahtevali dvig vrednosti osnovne točke, drugi povečanje števila osnovnih (denarnih) točk, tretji so zopet izpostavljali svoje osebne probleme in jih predpostavili skupnim, pri tem pa je vsaj večina samo računala, koliko bo vsak osebn pridobil po tej ali drugi varianti.

Priložnost, da se stvari spremenijo, pa je že v naslednjem letu, ko bodo volitve v izvršni odbor sindikata in vseh ostalih delegatov. Takrat je treba izbrati takšne ljudi, ki bodo vedeli, kaj hočejo, ki bodo jasno in odločno zastopali interese tistih, ki so jih izvolili, ne glede na svoje osebne interese in ne glede na vse pritiske. Za vodstvo podjetja pa morajo ti dogodki pomeniti poslednji opomin, da na dosedanji način ne gre več, več je treba zaupati ljudem, se z njimi pogovoriti, jim pojasniti stvari in skupno z njimi odločati, ne pa jim ponuditi le ene variante, ki jo je treba sprejeti. Ne mi ne oni (ne glede na to, kdo to pravi), samo vsi skupaj, le tako bo možno iz krize.

ZVONE PRESKAR

Živeti v deželi delavcev in kmetov

V enem izmed zagrebških televizijskih dnevnikov je bil objavljen prispevek o stavki delavcev v zagrebški tovarni trikotaže Nada Dimić. Namesto običajnega komentarja o vzrokih in povodih še ene »prekinitve dela« se je pred gledalci pojavila mlada delavka z besedami, ki so zares vznemirile javnost: »Skupaj z možem zasluživa v tej tovarni 23 starih milijonov, ko plačava mesečno tramvajsko karto, stanarino in jaslice, lahko z ostankom denarja kupiva liter mleka, kilogram kruha in eno jajce dnevno.«

To je bilo rečeno brez jeze, matematično točno in hladnokrvno, kot se razlagajo neizpodbitna ekonomska dejstva: niti jadikovanje, niti grožnja, zgolj informacija.

Tako se je iz množice statističnih podatkov o »padcu življenjskega standarda« in »eksistenčnem minimumu«, med tako imenovanim protinflacijskim programom Zveznega izvršnega sveta in uličnimi demonstracijami skopskih delavcev, v neskončnem nizu političnih obljub, pozivov, opominov pa tudi groženj, pojavila živa oseba, resničnejša od vseh jugoslovanskih obrazov hkrati, z najbolj drastičnim pojavom kronične družbene krize; vrednost delovne sile je izkazana z neusmiljenim naštevanjem čistih količin: liter mleka, kilogram kruha in eno jajce, razdeljeno na dvoje odraslih ljudi z enoletnim otrokom. Brez dvoma osebnost meseca, ista delavka, žena, mati, ki so ji še včeraj namesto donosnega delovnega mesta, stanovanja, bolnišnice, otroškega vrtca gradili večnadstropne spomenike, peli alegorične pesmi, nova, preseneljiva prisposoba razreda, ki so mu iz političnih razlogov vzeli ekonomsko moč in dostojanstvo in ju nadomestili s socialno kategorijo revščine.

Anta Grgić, tako se imenuje ta mlada delavka, je uspela vznemiriti utrujene in apatične televizijske gledalce.

»Nekega dne sem slišala v tramvaju, kako se dve ženski pogovarjata o plačah. Ena se drugi pritožuje, da ji mož očita, ker zasluži samo 28 milijonov. Druga pa ji reče, naj se samo spomni tiste ženske iz televizijskega dnevnika s samo devetimi milijoni,« pojasnjuje Anda svojo televizijsko primiero.

»Meni je vse to neugodno. Javili so se mi nekateri ljudje, ki so mi nudili pomoč, kot da sem berač. Nočem nobene miloščine, temveč samo to, kar mi pripada. Trenirka Nade Dimić stane 5 starih milijonov. Skozi roke gre vsak dan 240 takšnih trenirk, več kot milijarda dnevno. Kje je to moje delo? Kam gre tisto, kar proizvedem? V tovarno pridejo občinski možje, da bi videli, zakaj štrajkamo.

Vprašamo jih, kakšne so njihove plače, vendar molčijo. Niso zato prišli, pravijo... Vendar denar je. Zmeraj, ko gredo delavci v štrajk, se denar naenkrat najde.«

Ando Grgić, delavko iz Nade Dimić, ne zanima, kako in zakaj, vendar razume zelo dobro, da ne gre za politično sentimentalnost do ekonomske baze, marveč za paniko in strah, ki je seveda drugačen od njene lastne bojazni. »Ne bojim se za sebe, bojim se za svojega otroka...«

Ker ima 23 let, Anda Grgić predpostavlja, da je na seznamu članov zveze socialistične mladine, ker ji vsak mesec vedno odtrgajo 600 din; ve zanesljivo, da je član zveze sindikatov; ker živi kot podnajemnik, nomad, vse težje urejuje svoje državljanske pravice (»nisem še na volilnem seznamu svoje krajevne skupnosti, vendar tudi, če bi bila, ne bi glasovala za novo bolnišnico«), kot družbeno neaktivno je nikoli ni nihče predlagal za zaslužnega člana ZK, a njo vse to, kot sama pravi, kaj malo briga. Od vseh jugoslovanskih politikov razpravlja edinole o Branku Mikuliću, včasih videva nekaj direktorjev v svoji tovarni, osebno pa pozna le donedavnega predsednika izvršnega sveta skupščine občine Petrinja. Tega je namreč spoznala zahvaljujoč malim oglasom v Večernjem listu in njegovemu (praznemu) stanovanju v Veliki Gorici, ki ga oddaja, seveda za devize: dvesto mark mesečno, za leto dni vnaprej ob nepotrjeni, fiktivni pogodbi, po kateri družina Grgić poleg devizne najemnine plača tudi vse režijske stroške. Lahko tudi v dinarjih, je predlagal »gazda« Stevo, predsednik neke občinske vlade, vendar po »črni« tečajni listi.

»Mož in jaz sva oba rojena v okolici Duvna. Veliko tamkajšnjih ljudi dela v tujini. Kupovala sva marke, nekaj je poslal tudi oče mojega moža, ki dela v ZRN. No, tudi njemu je zadnja leta vse težje in nam ne more več pomagati. Ker nisva uspela zbrati 2500 mark, kolikor je zahteval najin stanodajalec za to leto, smo se morali izseliti iz stanovanja. Še vedno stanujemo v Veliki Gorici, stanarino plačava v dinarjih. Ni pretirano visoka, kljub temu je to skoraj cela moja plača.« To je 70.000 din najemnine, okoli 20.000 din režijskih stroškov, 60.000 din za premog, ki ga bodo porabili to zimo. Tramvajska karta 30.000 din in jaslice za enoletno deklico 12.000 din. Ostanek, kot že rečeno: trideset litrov mleka, trideset kilogramov kruha in trideset jajc mesečno. Kako od tega živijo? »Slabo,« odgovarja Anda Grgić na kratko, vendar se znajdejo. Ona že tri leta nosi isti plašč, oni ni kupil novih čevljev že dve leti, pulover ji je podarila ses-

tra. V štirih letih, kar sta poročena, sta bila enkrat v kinu, zahvaljujoč sindikatu dvakrat v gledališču, niti enkrat na večerji v restavraciji. Ona je samo enkrat v življenju videla morje, letni dopust preživljajo v Duvnu, kjer pomagata staršem pri kmečkih delih. »Pošiljajo nama meso, morava se jim nekako oddolžiti.« Ne pijeta alkoholnih pijač, ne kadita, ne obiskujeta prijateljev, čeprav 23-letna Anda in 28-letni Mate nista tipična delavca v tekstilni tovarni velikega industrijskega centra, marveč mlada človeka, katerih vrstniki obiskujejo koncerte, disko klube, »kafiče« in hišne zabave. Tako tudi zgledata: dva mlada človeka, generacija osemdesetih.

No, kljub jeansu in kožnemu jopiču budilka zavzoni ob štirih zjutraj, ob petih peljeta otroka v vrtec, prve izmena v tovarni tekstila in trikotaže se prične ob petnajst do šestih. Do 14. ure. Potem je zopet treba priti iz Zagreba v Veliko Gorico, iti v vrtec po deklico, iti kupovat. Če v avtomobilu ni bencina — to je edini »luksuz« v življenju, ki se iz dneva v dan ponavlja v večnem vračanju enakega — jima dnevni cikel ukrade še uro ali dve že tako malo prostega časa. Namreč, če ne dela nadur, Andin mož popoldne »fuša«, ob sobotah in nedeljah zasluži kak honorar kot sodnik na lokalnih nogometnih tekmah. Vendar pri »fušu« je treba biti previden. Včasih se zgodi, da delodajalec ne upošteva ustne pogodbe in noče plačati, kot je obljubil, čakajoč, da bo inflacija požrla dogovorjeni znesek. Ona v prostem času plete, šivati ne zna, po izobrazbi je namreč kemijski tehnik (zaradi enoletnega brezuspešnega iskanja službe je sprejela, kar ji je bilo ponujeno: delovno mesto v krojilnici, izrezovanje vedno istih kosov platna, oziroma status nekvalificirane delavke).

»V Zagreb sva prišla dobesedno s trebuhom za kruhom. V Duvnu ni industrije niti kmetijstva. Moji starši imajo nekaj malega zemlje: posejesh deset kilogramov koruze, dobiš dvanaest. Z njimi živi moja mlajša sestra in brat z družino. Vseh skupaj je osem ljudi, ki jih je treba nahraniti. Odkod? Stiri sestre so ravno tako odšle od doma... Mate, moj mož, je končal šolo v Zadru in se zaposlil v reškem Torpedu. Zelo težavni pogoji za delo, nizka plača. Tako se je zaposlil v Nadi Dimić in sem odšla še jaz za njim. Potem je prišel otrok.« Punčka se je rodila iz izkrivljenim stopalom. Dvakrat tedensko sta jo nosila na fizioterapijo, loveč tramvaje med dvema izmenama. Potem sta si sposedila denar in kupila avto. Ko so oba razporedili v dopoldansko izmeno, ni imel kdo varovati otroka, zasebno varstvo pa je predrago. K sreči je Anda našla v velikogoriških jaslih rojakinjo, medicinsko sestro, ki ji je bila »zveza«, da so otroka sprejeli v vrtec. Danes je Andina punčka izredno zdrav otrok, ki napreduje iz dneva v dan, saj tamkajšnje »tete« opažajo njen nadpovprečni apetit. Anjo pa je sram priznati, kako njeni punčki doma primanjkuje sadja in mlečne hra-

(Nadaljevanje na 4. strani)

ne. Vendar otroci tudi rastejo, vsakih nekaj mesecev potrebujejo večjo obleko, nove čevlje. Z letom in pol že imajo veliko želja, gledajo po izložbah, jokajo za igračami, in tedaj je Andi težko. »Če se kaj ne zgodi, če se kaj ne spremeni, se bojim, da jo bom morala dati v kak dom. Hotela sem kupiti novo bundo. Odšla sem v trgovino, pogledala ceno, se obrnila in odšla ven. Kaj naj storim? Naj se tolažim s tem, da so še ljudje, ki jim je še mnogo slabše?«

Patetično, ali ne? Samo, dokler je napisano. Kajti Anda Grgić, nekvali-

ficirana delavka v Tekstilnem kombinatu Nada Dimić ni revoltirana zato, ker mnogo dela, ne zavida ostalim v drugih delovnih organizacijah ali pri zasebnikih, ki zaslužijo več. Ona štrajka, ker meni, da je njeno delo zelo podcenjeno, vsaj za 80 odstotkov. Za osebni dohodek, ki bi znašal 150 tisoč dinarjev, bi delala tudi 24 ur, če bi bilo potrebno. Ali so za to krivi nesposobni direktorji, »odtujena« politična struktura ali nerazumljiva logika Zveznega izvršnega sveta. Ne ve, ni njena stvar, da ve. Vendar jasno opaža dejstva: »Ne razumem. Delav-

ska država, a delavec v njej tako bedno živi.« »To je zaradi tega, ker sem budala.« odgovarja njen Mate, samoupravljalec, član delavskega sveta tozda, v katerem s skupnimi močmi zaslužita 230 tisoč dinarjev mesečno. »Kdo mi je kriv, da nisem šel v ZRN, dokler sem imel priložnost. Živeli bi normalno, kot ljudje.

Zares, kje je ta »socializem s človeškim obrazom« z litrom mleka, kilogramom kruha in enim jajcem?

Prevedel in priredil:
ZVONE PRESKAR

razmere na domačem tekstilnem trgu niso kdove kako ugodne, saj se zaloge tekstila kopičijo na obeh koncih — v tovarnah in v trgovinah.

V slovenskih tekstilnih tovarnah so se najbolj povečale zaloge težke konfekcije (kar za blizu 247 odst. v primerjavi z lanskim septembrom), zaloge lahkih oblačil so bile za dobrih 35 odst. večje, na zalogi pa je ostalo tudi za približno 52 odst. več perila kot v lanskem septembru. Za dražje slovenske tekstilne izdelke se je posebej začel zapirati trg v drugih republikah: tamkajšnja kupna moč je še precej slabša, zato finančno oslABLJENA trgovina zaradi vedno bolj tvegane prodaje niti ne naroča več toliko izdelkov slovenskih proizvajalcev. Vedno pogosteje se dogaja, da trgovske organizacije iz drugih jugoslovanskih območij vračajo slovenskim tovarnam velike količine že dobavljenih tekstilnih izdelkov.

V takšnih razmerah na domačem trgu in upoštevanje dejstva, da so zmogljivosti tekstilne proizvodnje za domači trg mnogo prevelike, nas rešuje lahko samo še večji izvoz, se strinjajo slovenski tekstilci. Zato pa bodo morali še hitreje pripeljati proizvodnjo tekstilnih izdelkov v višji kakovostni razred. Toda za doseganje boljše kakovosti in modnosti je nujno hitrejšo posodabljanje slovenske tekstilne industrije, ki zavoljo hitrega tehničnega in tehnološkega razvoja v svetu vedno bolj zaostaja.

Zaostren položaj na tekstilnem trgu pa je vendarle v nečem dober za trg: tudi trgovino bo namreč prisilil, da bo svoje storitve dvignila na višjo raven, in ker je prodajal dovolj, bo tudi njihov boj za kupca večji.

Tako bo tudi v tem delu reprodukcijske verige prišlo do selekcije, kar je dobro. Vendar pa je trgovina vseeno v boljšem položaju, ker se lahko hitreje prilagodi kot proizvodnja. Slovenska tekstilna industrija je sicer bila že večkrat odpisana, tako da še vedno vlada prepričanje, da bo tudi to krizo prebrodila še kakovostnejša, seveda ob pogoju, da bo lahko uvozila opremo.

ZVONE PRESKAR

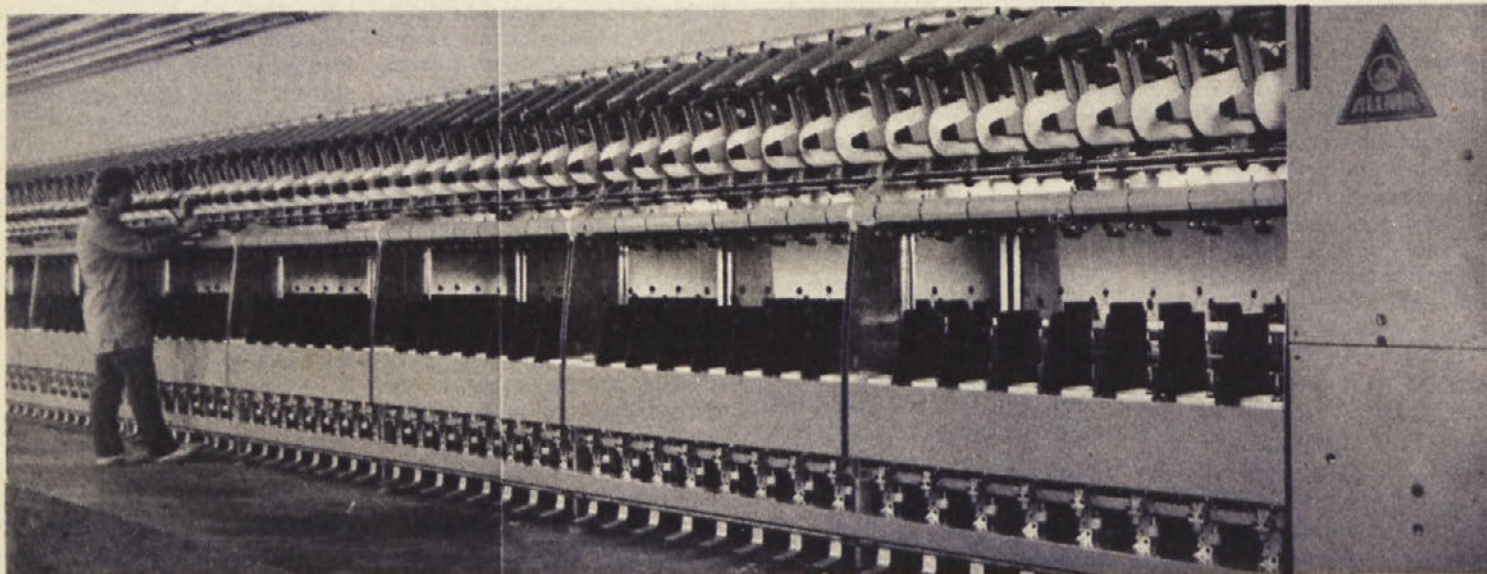
ZALOGA TEKSTILNIH IZDELKOV SE VZTRAJNO KOPičIJO V SKLADIŠČIH TOVARN IN TRGOVIN

Slovenska tekstilna industrija je imela septembra za skoraj tretjino več zalog dokončanih tekstilnih izdelkov kot v enakem lanskem obdobju, pri

čem je bila proizvodnja v letošnjem septembru le za 18 odst. večja kot v enakem lanskem obdobju.

Na videz polne prodajalne obisko-

valcev lahko zavedejo v varljivi optimizem, češ da kupna moč le ni še toliko opešala. Toda tudi opozorila o zaloga oblačil v trgovini kažejo, da

Plače kot kvas za pokojnine

Dolgo razpravljanje o izboljšanju položaja upokojenih tekstilnih delavcev, ki se vleče že nekaj let, je te dni, doseglo novo stopnjo. Predsedstvo republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije je na zadnji seji ocenilo, da je treba delavcem v tekstilni industriji najprej zvišati osebne dohodke in šele nato izredno uskladiti (oziroma povečati) pokojnine. Sicer bi se lahko zgodilo, da bi bile pokojnine višje od osebnih dohodkov, kar ne bi bilo sprejemljivo. Očitno je torej, da osebni dohodki v tekstilni industriji ne dosegajo rezultatov dela teh delavcev.

Izredna uskladitev pokojnin upokojenih tekstilnih delavcev – ne da bi bila pred tem dosežena ustrezna raven osebnih dohodkov zaposlenih v tej industriji – bi namreč vodila po eni strani k neustreznemu razmerju med pokojninami in osebnimi dohodki po drugi pa k umetnim razlikam med pokojninami upokojencev pred izredno uskladitvijo pokojnin in po njej.

O težkih delovnih razmerah, neustrezno vrednotenem delu in nizkih pokojninah tekstilnih delavcev (zvečine so to ženske) smo že večkrat pisali. Gre za tri vrste zahtev: za beneficirano dobo (ki se obravnava posebej), za višje plače in za višje pokojnine. O nujnosti beneficirane dobe za nekatera dela v tekstilni industriji predvsem za tkalke, predice in barvarje) v sindikatih še vedno zbirajo dokazno gradivo. O nujnosti takojšnjega zvišanja osebnih dohodkov in pokojnin v tej panogi pa so nared že vse potrebne analize. Naj navedemo le podatek, da so pokojnine upokojenih tekstilnih delavk v primerjavi z drugimi panogami najnižje v Sloveniji. Kar 62 odstotkov upokojenih namreč kljub sorazmerno dolgi delovni dobi prejema pokojnino, odmerjeno od zaneska najnižje pokojnine za polno delovno dobo. Skromne pokojnine so posledica nizkih osebnih dohodkov v tej panogi vse po letu 1945. Samo lani so osebni dohodki delavcev v proizvodnji preje in tkanin zaostajali za povprečjem industrije in rudarstva za 11, v proizvodnji končnih tekstilnih izdelkov pa kar za 17 odstotkov. Zato je nesprejemljivo, da se pri določanju mase za osebne dohodke v tekstilni industriji jemlje kot osnova osebni dohodek minulih šestih let in dosežena akumulacija v tekočem letu. Skratka, sistem je naravnano tako, da so osebni dohodki, če so bili prej nizki, ostali takšni tudi zdaj.

V republiškem odboru sindikata delavcev tekstilne industrije predlagajo, naj bi popravili dosedanje krivično me-

todologijo za izračunavanje osebnih dohodkov. To naj bi storili bodisi tako, da se tej panogi kot izhodiščna vrednost določijo osebni dohodki iz leta 1983 in 1984, ko so bili ti usklajeni z gospodarstvom, ali pa tako, da se določi realna izhodiščna vrednost akumulacijske stopnje v primerjavi z gospodarstvom.

Največ možnosti za uspeh ima druga različica, saj je znano, da je akumulacijska stopnja v tekstilni industriji enkrat višja od tiste v gospodarstvu, in to ravno na rovaš nizkih osebnih dohodkov in visoke stopnje izkoriščenosti strojne opreme (tri do štiriizmensko delo). To pa je tudi osnova za zelo visoko stopnjo izločanja sredstev; kar 15 odstotkov neto akumulacije gre v sklad za hitrejši razvoj nerazvitih republik in avtonomnih pokrajin.

Zdaj je na potezi odbor podpisnikov družbenega dogovora o dohodku, da sprejme ali zavrne enega od predlogov ROS delavcev v tekstilni industriji. S tem pa mora sprejeti tudi odgovornost za morebitne posledice.

Vse kaže, da so samoupravne poti iskanja dokončnih rešitev zelo zamotane in dolgotrajne, še posebej v sedanjih kriznih časih. Kot vemo, so si v mnogih drugih panogah zaposleni pogosto izboljšali položaj z izrednimi potezami, to je s štrajki, medtem ko tekstilne delavke ostajajo za zdaj brez rešitve svojih perečih vprašanj, torej beneficiranega staža, nizkih osebnih dohodkov in nizkih pokojnin. A tudi njim zmanjkuje potrpljenja.

Iz Del. enotnosti

Novi program dekorativnih tkanin ARS—DECO

Verjetno v sleherni delovni organizaciji razmišljajo (podobno kot pri nas), kaj ali kakšen program bi bil zanimiv za trg, ki postaja tudi za proizvajalce tekstila vsaki dan bolj nedostopen.

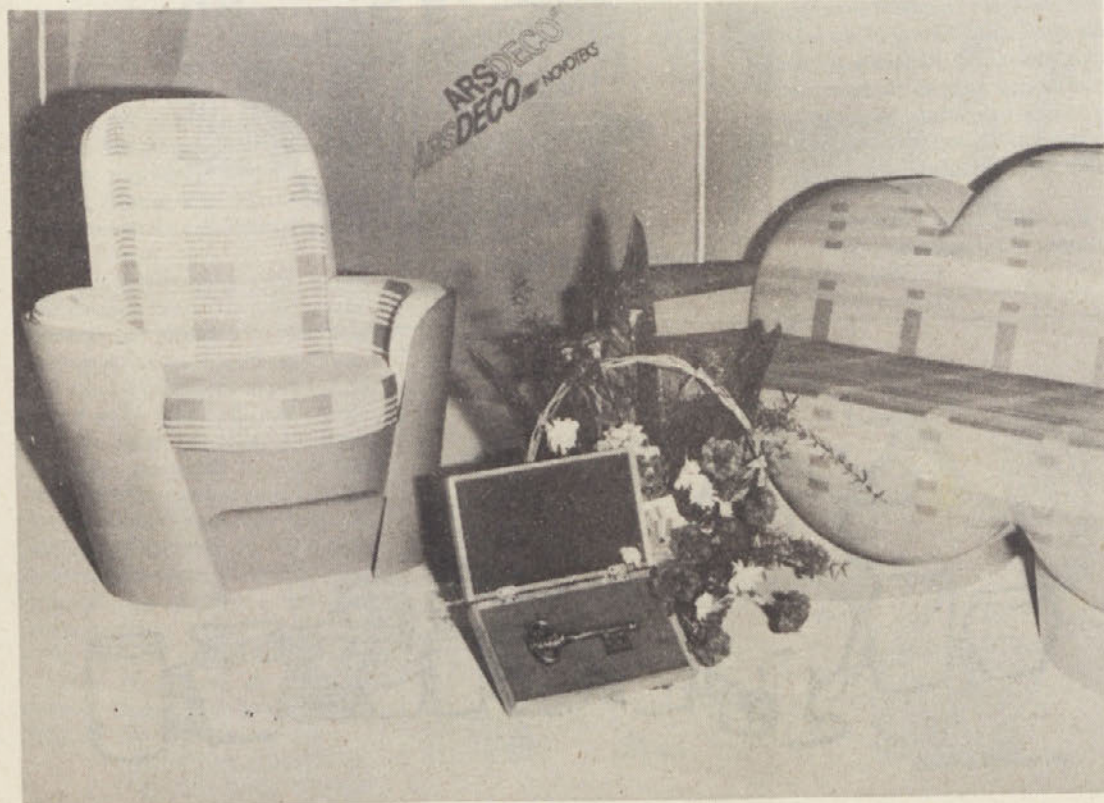
Tako so bila usmerjena tudi razmišljanja ob odločitvah pri nabavi opreme. Postati čim bolj prilagodljiv trgu, izdelovati take proizvode, ki jih ni na našem trgu in ki vsaj malo razbremenjujejo uvozno odvisnost.

Program dekorativnih tkanin, ali še bolje rečeno: tkanin za notranjo opremo prostorov pod nazivom ARS—DECO, je plod takih razmišljanj.

Prvič je bil predstavljen na beograd-

skem salonu pohištva v času od 16. do 22. novembra.

Kolekcija teh tkanin je izdelana na osnovi lastnih raziskovanj trga in se ne podvara z dekorativnimi tkaninami, ki jih nudijo drugi, že priznani proizvajalci.

Design in barve so odraz zahtev oblikovalcev modernega pohištva, ki se tudi pri nas vse bolj zgledujejo po severnoevropskih oblikovalcih pohištva. Klasično rjavo in drap so spodrinile siva, violet in druge barve, ki so uveljavljene tudi kot modne barve pri oblačenju.

Odziv na razstavi je bil spodbuden s strani predstavnikov pohištvene industrije.

Največja spodbuda, obenem pa tudi nagrada za delo pa je podeljeni srebrni ključ, poleg zlatega najvišja nagrada, ki se podeljuje za razstavljene eksponate v Salonu pohištva v Beogradu.

Oblikovalka kolekcije tkanin ARS—DECO je naša desinatarka Smiljana Anžiček, ob sodelovanju inž. Jenkove, asistencie s FNT Ljubljana, ter sodelavcev.

Da bi dober začetek dal tudi dobre rezultate, je odvisno od nas, da novi program enakovredno vključimo v skupna prizadevanja.

BRANKA JEDLOVČNIK

MEDVED POMENI POSEL

Moda je zanimiv fenomen. Iz sezone v sezono se bolj ali manj spreminja, vendar išče svojo osnovo in motiv na drugih področjih, ki so časovno različno odmaknjena. Modne barve za neko sezono so na primer vzete s čudovite slike slavnega slikarja, iz oddaljenega afriškega pragozda, ali pa z neonskih reklamnih napisov v lelemesta. Možnosti je veliko in čas nam prinaša vedno nove kombinacije, kar je pravzaprav že kar nujno, sicer bi izrek: »moda se ponavlja«, dobil negativen predznak. Primer: le kdo bi se pred leti upal nositi oblačila v barvnih kombinacijah: modra in zelena, vijolična in zelena ter modra in rjava.

Podobno se dogaja z linijami oblačil in s tkaninami. Zadnje zimske sezone nam svetovni modni ustvarjalci med drugimi ponujajo teddy tkani — kosmato in toplo, seveda ne naravno, v živih barvah, enobavno ali vzorčasto. Po otipu naj bi spominjala na medvedji kožuh, primerna je za vrhnja oblačila ali pa za tople podloge. »Medvedja moda« pa se ne konča pri tkanini. Spomnimo se nahrbtnikov v obliki medvedkov, ki so se prikupno oklepali otroških ramen na ulicah, res včasih nekoliko mlahavo, vendar so jih otroci vzljubili. Pojavile so se etikete z motivom medvedka in ta motiv nam je letošnji Premiere Vision v Parizu ponudil še za naslednjo zimsko sezono.

Poglejmo za spremembo malce v zgodovino in izbrskajmo, kaj je pregnalo nevarnega kosmatinca iz njegove votline v naročje popularnosti, poslovnosti in nazadnje mode.

Večina otrok se igra z medvedki. Prijazne in dobrodušne igračke, ki so širom sveta znane pod imenom Teddy Bear, izgledajo tako značilne za Veliko Britanijo kot na primer čaj ob petih. Kakšna pomota! Teddy Bear se je rodil v Ameriki in zgodba o tem je prav zanimiva.

Nekateri pravijo, da je angleški kralj Edward VII. povzročil proizvodnjo Teddy Bear igračk po tistem, ko je občudoval medvedka — koalo v londonskem živalskem vrtu. Toda danes vemo, da je to bil predsednik ZDA in ne angleški kralj.

Namreč takole je bilo: ameriški predsednik se je imenoval Theodore Roosevelt z vzdevkom Teddy. Med lovom na Missisipiju v novembru 1902 ni imel srca ustreliti ljubkega medvedjega mladiča. Ta dogodek je neki znani avtor risanih filmov prikazal v risanki, ki je vzbudila veliko pozornosti in zabave. Teddy Roosevelt pravzaprav ni mogel predvideti, da bo Teddy Bear postal tako priljubljen.

Kmalu je poslovnež Morris Michom začel s pošiljanjem medvedkov — igračk v majhno trgovnico v New Yorku. Idejo je kajpada dobil ob risanki in imenoval igračke »Teddy's bears«. Prodaja je bila zelo uspešna.

Približno v istem obdobju je Nemka Margaret Steiff izdelovala teddy Bear igračke v Nemčiji. Kdo je prvi začel, tako ne moremo reči in pravzaprav niti ni pomembno. Teddy Bear igračke so začeli izdelovati po vsem svetu.

Nekateri medvedki iz knjig za otroke so postali tako slavni, da so jih uporabljali celo pri reklamiranju drugih izdelkov. Tako je medvedek iz varne otroške posteljice začel svoj sprehod po kinematografih, gledališčih, pojavljal se je na lončkih z marmelado in reklamiral puding ali milo.

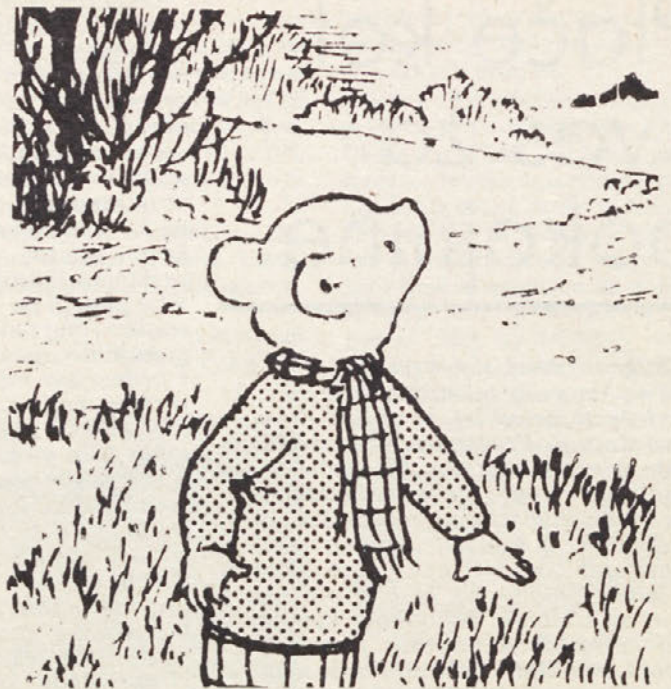
Najstarejši medved — poslovnež je Rupert Bear in danes mu je 64 let. V svojih slikanicah še vedno zabava občudovalce, rešuje uganke in pomaga ljudem v težavah. Z ATV, britansko televizijsko mrežo, ki vodi njegove posle, zasluži letno 40.000 funtov.

Najslavnejši Teddy Bear pa je vsekakor medvedek Pu. Zdaj mu je 60 let in je preživel dva svoja »očeta«, pisca A. A. Milneja in ilustratorja Ernest Shaparda. Njegov enoletni dohodek znaša skoraj toliko kot Rupertov, njegove knjige so prodane v svetu v pol milijona izvodov.

Pred dvajsetimi leti je medvedek Pu postal celo filmska zvezda in njegov image se je pojavljal vsepovsod, tudi pri reklamiranju najrazličnejših proizvodov in potrjeval njihovo kvaliteto.

Zadnji medvedek, ki se je pojavil na medvedji sceni, je Paddington Bear, danes star 27 let. Zgodbica pripoveduje, da se je izgubil, potem pa so ga našli na londonski železniški postaji Paddington z napisom imena postaje okoli vratu. Skoraj bi mu lahko rekli samorastnik. Vključil se je v posle od prodaje knjig do glasbene scene in prodaje marmelade. Njegov image so gumijasti škornji, kratka suknja iz težke volne in klobuk.

Kot vidite, imajo kljub zimskemu vremenu te dni medvedje piknik.
KSENIJA SKULJ

Rupert Bear

Paddington Bear

Winnie-the-Pooh

Zjutraj smo se zbrali pred šolo. V spremstvu tovarišice smo odšli v tovarno Novoteks.

V tovarni smo si ogledali razne oddelke: barvarno, šivalnico, predilnico, apreturo, konfekcijo, skladišče in mehanično delavnico. Po tovarni nas je vodil Ivo Ivkovič. V tovarni je zaposlenih 3540 delavcev. Tovarna Novoteks leži v Foersterjevi ulici. V tovarni dobro skrbijo za delavce. Delavci imajo toplo malico, ambulanto, vrtec, trgovino, organiziran pa imajo tudi oddih za delavce.

V barvarni smo videli, kako barvajo blago. Pobarvajo ga v razne barve: zelene, rdeče, modre, rjave in druge barve. V tkalnici smo videli, kako delajo blago. V mehanični delavnici smo videli, kako popravljajo stroje, videli pa smo tudi veliko drugih stvari.

Ta naravoslovni dan mi je bil zelo všeč, saj sem videla veliko novih stvari. Všeč pa mi je bil tudi Ivo Ivkovič, saj nam je povedal veliko zanimivega.

Nato smo šli še malo po Bršljinu in si ogledali še nekaj drugih tovarnih podjetij.

MOJCA ZALETEL
3. a

SPOMINJAM SE..... (doživljajski spis)

Minila so že štiri leta. Dobro se še spominjam, kako sem preživljala ta velik in svečan dan. Zame je bil to vesel dan, a drugi so bili bolj mirni in sploh nisem vedela zakaj. Zdaj pa se spominjam, da so se tisti učenci morda spominjali borcev, ki so se borili za svobodo. Tudi letos sem doživljala ta praznik vesela. Vendar pa glavna nisem jaz, pač prvošolčki, ki so bili sprejeti. Spomnila sem se, da smo bili tudi mi pogoščeni, vendar ne tako bogato. Sline so se mi tako cedile, nisem in nisem si mogla izbrisati izpred oči teh dobrot.

Letošnje pionirje so prišle gledat tudi mamice, kar pri nas sploh ni bilo. Imeli so tudi proslavo, v kateri sem nastopala tudi jaz v pevskem zboru.

Ta dan je bil zelo lep in vesel. Zelo žal mi je, da nismo mi imeli takega dne. Ko pa so ponavljali pionirsko zaobljubo, sem videla, da so jim bile te besede tako tuje kot nam. Učenka jim je govorila besede, oni pa so ponavljali in si lomili jezike ob teh tujih in neznanih besedah. Potem, ko so to ponovili, so si oddahnili in dobili rutke in kapice.

Ta dan je bil zelo lep in veličasten, posebno za cibane, ki so postali pionirji. Upam, da bodo imeli prvošolčki ta dan v spominu za vedno.

ANDREJA GOMIŠČEK
OŠ XII. SNOUB Bršljin

NARAVOSLOVNI DAN

Zopet nas je presenetila okrožnica. Toda tokrat ni bila zbiralna akcija ali vabilo na sestanek. Ne uganete, kaj! Naravoslovni dan! Kdo bi si mislil! Pa še o mleku, ki je prva človeška hrana! Mislim, da bo »fajn«. In res.

V četrtek smo kot ponavadi primentali v šolo. Toda tokrat smo šli v avlo. Po razdelitvi v skupine, ki jih je bilo kar 19, smo odšli vsak v svoj kotic na šoli. Z Marjano sva bili v skupini fizikalne lastnosti mleka. Po treh urah zaposlitve s poskusi, poročili in obilnem obroku mlečnega zdroba smo odšli v avlo na poročanje.

Koliko zanimivih skupin: pridobivanje mleka, mlečni izdelki, zbiranje

mleka, molža mleka, mlečne jedi, določanje kakovosti mleka itd. Če bi hoteli našteti vse skupine, bi porabili kar nekaj časa.

Nekatere skupine so napisale tako obširna poročila, da smo zraven skoraj spali. Največkrat so se med poročanjem oči ustavile na pripravljenih jedeh, kot so mlečni napitki, pudingi, biskviti...

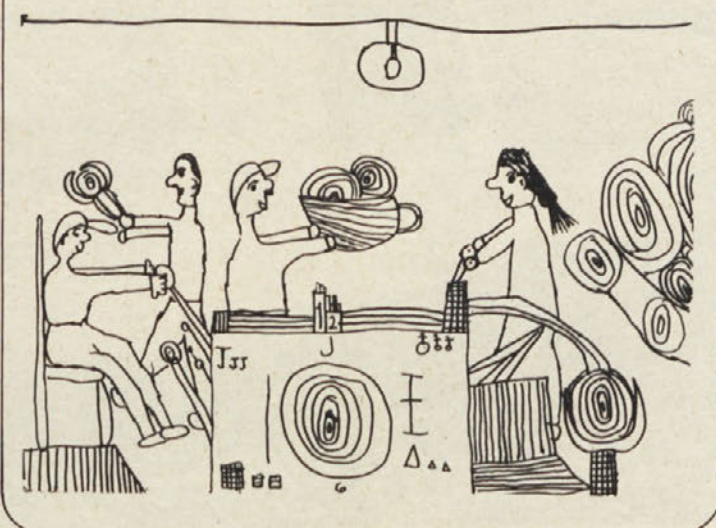
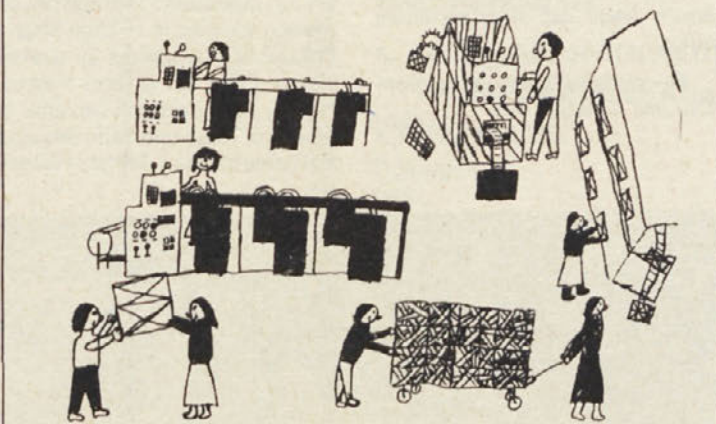
Menim, da se vam cedijo sline. Po končanih poročilih smo odšli domov.

Vsi upamo, da bo še veliko mlečno-skladkih naravoslovnih dnevov.

MIRA TOMŠIČ

6. c

OŠ XII. SNOUB Bršljin

PRAZNOVALI SMO

Siv, deževen, meglen, pust dan. Popolnoma navaden in dolgočasen. A vendar ta dan ni popolnoma tak. Ta dan ima datum 29. 11. 1987. Ta dan je zelo pomemben za celo Jugoslavijo, saj se je pred 45. leti na ta dan, ki je bil popolnoma enak današnjemu, v majhni dvorani v Jajcu rodila Jugoslavija.

Ampak kakor se ta dan zdi iz ulic navaden, pa v hišah in drugih stavbah vlada drugačno, veselejše razpoloženje od vremenja.

V dvoranah se vrstijo proslave in svečani govori. Kosilo in razpoloženje je nekoliko bolj praznično.

Nam, učencem se zdijo ti prazniki kot miniaturne počitnice. A kaj, ko tako hitro mine teh nekaj dni.

Te dneve sem večinoma preživela ob televizorju in branju knjig. Nekoliko odpočiti smo zopet začeli misliti na šolo in pustili prazniku, da odide.

MATEJA BERLAN
OŠ XII. SNOUB Bršljin

ŠPORT

Hrana, obleka in ostale življenjske potrebe človeka niso zadovoljile. Potreboval je razvedrilo. Po dolgem času in iskanju ga je našel v športu. Toda spoznal je, da mu šport lahko pomeni veliko več kot le razvedrilo, kajti šport plemeniti človeka. V njem se utrjujejo nova prijateljstva, pomoč sočloveku, utrjevanje čustev, kar pripelje k pravišnemu športnemu obnašanju.

So ljudje, katerim šport pomeni vse. Vse svoje življenje posvetijo tistemu, ki jih najbolj veseli in za katerega so najbolj sposobni. Ves svoj prosti čas trenirajo, vadijo, kajti upajo, da bodo uspeli. Če jim to uspe, se jim v očeh pojavijo solze sreče, če pa doživijo neuspeh, imajo še večjo voljo, da zadani cilj dosežejo.

V športu se na poseben način sklepa nova prijateljstva. Ko so olimpijske igre, športniki živijo v isti hiši, povezujejo jih isti športi, pripovedujejo si svoja doživetja, izmenjajo naslove, postanejo ena družina. V športu najde človek razvedrilo. Že samo lahkoten tek skozi gozd, čez travnik, posut s cveticami, te navda z veseljem, kajti šport ne prinaša samo telesno sproščenost, temveč ti sprosti srce, obdari te z nekim notranjim zadovoljstvom, katerega se ne da opisati.

In sreča pri doseženem zastavljenem cilju, v katerega je bilo vložena toliko truda, presega vsako srečo, ki je ne morejo dati ne denar, ne avto, hiša...

Šport je ponos naroda, zato se potrudimo, da ga bomo vse bolj razvijali.

HELENA FEMC 8. c
OŠ XII. SNOUB Bršljin
Novo mesto

SPOMINJAM SE...

Že pred praznikom smo se v šoli pogovarjali, kako bomo sprejeli med pionirje. Učili smo se pionirsko zaobljubo in se zelo prijetno počutili.

Prišel je dan, ko bomo prvič sprejeti med pionirje. Stopili smo v avlo in se vsi skupaj postavili v vrsto. Bila je zelo lepa predstava. Sedaj pa smo bili na vrsti mi. Neka deklica je stopila pred nas in začela z obljubo. Ponavljali smo za njo in bili vsi iz sebe. Deklice so nam razdelile kapice in rutke. Proslave je bilo konec. Samo mi smo še stali pred tovarišicami. Zelo pa sem bila presenečena, ko sem videla na mizi krožnike. Kuharice so prišle in

nam dale torto. Nato je bil na vrsti še sok. Pili in jedli smo z velikim užitek. Zelo pa smo bili ponosni na svoje kapice in rutke. Med jedjo sem si mislila, da bom zmeraj držala obljubo.

Sedaj sem že v petem razredu. To se je zgodilo že pred štirimi leti, zato sem na to obljubo čisto pozabila, a jo že zmeraj malo izpolnjujem. V prvem razredu so me zelo lepo sprejeli v pionirje. Rada bi bila sprejeta še enkrat, sicer pa v vsakem razredu doživljam praznik z novimi pionirji.

MOJCA JAKELJ
5 c. OŠ XII. SNOUB Bršljin

NARAVOSLOVNI DAN (po ekskurziji)

V sredo, 14. oktobra 1987, smo šli učenci tretjih razredov na ekskurzijo. Z nami so šle tudi tovarišice. Ogledali smo si tekstilno tovarno Novoteks. Tovarno nam je razkazal Ivo Ivkovič. Peljal nas je v skladišče, barvarno, pripravo, predilnico, tkalnico, apreturo, konfekcijo in mehanično delavnico.

Videli smo, kako iz preje stkejo blago. V konfekciji iz blaga sešijejo otroška, ženska in moška oblačila. Tekstilna tovarna Novoteks ima obrate v Vinici in Trebinju, tam sta konfekciji, v Metliki pa je predilnica. Obrat je tudi v Prnjavorju.

Poleg tovarne stoji menza, kjer imajo delavci tople obroke. Delavci svoje majhne otroke pustijo v vrtcu blizu tovarne. Delavci imajo še svojo ambulanto.

Tovarna skrbi za stanovanja delavcev. Imajo tudi svoje počitniške hišice.

Po ogledu tekstilne tovarne Novoteks smo šli nazaj v šolo.

HELENA ŠKUFCA
3. b

NARAVOSLOVNI DAN (po ekskurziji)

Imeli smo naravoslovni dan. V sredo, 14. 10. 1987, smo obiskali tekstilno tovarno Novoteks. Šli smo po Ljubljanski cesti in čez Foersterjevo ulico. Ko smo prišli v tekstilno tovarno, smo šli v skladišče te tovarne. Tovariš Ivo nam je povedal zgodovino tovarne Novoteks. Rekel je, da je bila tovarna zgrajena leta 1947. Vendar je rekel, da se je prej imenovala Tekstilna tovarna Novo mesto. Šele leta 1953 je dobila ime Novoteks. Rekel je tudi, da imajo konfekcijo v Vinici in da imajo v Metliki predilnico. Potem smo šli v barvarno, pripravo, lisirnico, predilnico, tkalnico, apreturo, konfekcijo in v mehanično delavnico. Potem smo šli skozi Bršljin po ulicah: Ulici Danila Bučarja, Ulici Stare pravde, Cesti brigad. Šli smo

mimo Slakove in Vandotove ter še po mnogih drugih ulicah.

Ekskurzija se mi je zdela zanimiva, ker sem izvedel veliko novega.

JURE KAPETAN
3. b OŠ XII. SNOUB Bršljin

NARAVOSLOVNI DAN

V sredo smo imeli naravoslovni dan. Počakali smo tovarišico in šli v tovarno Novoteks.

Pred tovarno nas je že čakal Ivo Ivkovič. Najprej nas je odpeljal v skladišče surovin. Povedal nam je, da je bila tovarna zgrajena leta 1947, da je v njej zaposlenih 3540 delavcev, da uvažajo surovine in izvažajo blago. Pokazal nam je umetna in naravna vlakna. Peljal nas je skozi tovarno. Najprej smo si ogledali barvarno in česalnico. Videli smo, kako barvajo z različnimi barvami. Takrat so barvali

z rdečo barvo. Zatem nas je odpeljal v pralnico, sušilnico in predilnico. Videli smo veliko različnih strojev. Stroji tam zelo ropočejo. Šli smo skozi skladišče barvne volne, kjer smo dobili vzorce. V tkalnici smo videli izdelano blago. Blago stkejo, ga pregledajo, zvijejo v bale in zložijo v skladišče.

Ivkovič nam je dal barvne trakove iz blaga, ki so si jih nekateri učenci zavezali okoli glave. Predno smo šli v šolo, smo si ogledali še Bršljin.

ANJA DRAGAN 3. a

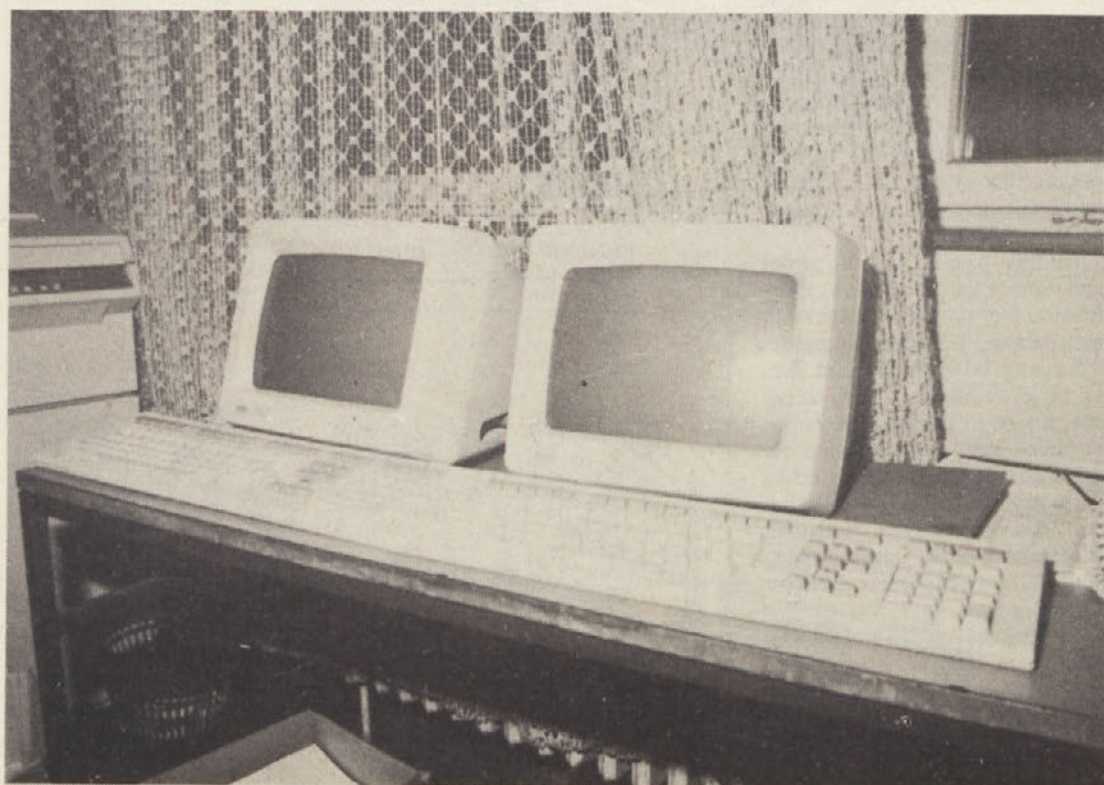
V NOVOTEKSU

V sredo smo imeli naravoslovni dan. Šli smo v tovarno Novoteks.

Ob pol osmih smo se zbrali pred šolo. Nato smo šli v vrsto in v Novoteks. Vodil nas je Ivo Ivkovič. Najprej smo šli v skladišče. Tam je tovariš stopil na pakete in nam začel pripovedovati vse o Novoteksu. Tovarno so zgradili leta 1947. Prej se je imenovala Tekstilna tovarna Novo mesto. Leta 1953 so jo poimenovali v Novoteks. V Novoteksu imajo več oddelkov, skladišče, barvarno, predilnico, navijalnico, kurilnico, tkalnico, apreturo, konfekcijo, trgovino, skupne službe itd. V tovarni delavcem nudijo tople malice, prevoz na delo, vrtec, ambulanto, stanovanja, oddih na morju ali v hribih. Tovarna Novoteks leži v Bršljinu, v Foersterjevi ulici. V tovarni mora biti poskrbljeno tudi za varnost delavcev. V Novoteksu smo dobili krpice, lahko smo si odrgali volno, lahko pa smo vzeli tudi kartončke. V tovarni sem videla lepe hlače. Bile so mi tako všeč, da bom mamici rekla, naj mi jih kupi. Pozabila sem povedati, da imajo v Novoteksu 3540 delavcev. Imeli smo še malo časa, pa smo si ogledali okolico Bršljina.

Na naravoslovnem dnevu mi je bilo zelo všeč.

MATEJA BOBNAR 3. a
OŠ XII. SNOUB Bršljin

Letovanje v počitniških kapacitetah DO Novoteks v letu 1987

Dopust so nekateri delavci, predvsem samski ali s predšolskimi otroci, ter upokojenci izkoristili že v juniju, pravo počitniško vzdušje pa se je pričelo po končani šoli, t.j. v času letnih počitnic. Letovanje se je tudi letos pomaknilo tja do 25. septembra, k čemer je seveda pripomoglo podaljšano vroče poletje.

Število kapacitet se v letošnjem letu ni povečalo, zato smo lahko letovali v počitniškem domu v Selcah, ki ima 8 garsonjer s skupno 37 ležišči, v Sabunikah pri Zadru, kjer je na voljo 8 vrstnih hišic, skupaj s 36 ležišči, v Piranu, kjer sta na voljo dve garsonjeri z 8 ležišči, v dveh bivalnih kontej-

nerjih v Lanterni pri Poreču, tudi z 8 ležišči, in 10 prikolicah, postavljenih na otokih Rabu in Krku in avtokampu v Selcah. Skozi celo leto pa smo lahko letovali v planinski koči na Veliki planini.

1. SABUNIKE

V počitniških hišicah je letovalo skupaj 290 oseb, od tega 84 delavcev DO in 206 svojcev.

	delavcev DO	svojcev
TKANINA	34	75
TRGOVINA	13	41
DSSS	13	34
KONFEK. NM	4	11
PREDIL. METLIKA	4	13
KONFEK. VINICA	11	15
KONFEK. TREBINJE	4	14
KONFEK. PRNJAVOR	1	3

2. POČITNIŠKI DOM SELCE

V počitniškem domu v Selcah je letovalo skupaj 360 oseb, od tega 122 delavcev DO in 238 svojcev.

	delavcev DO	svojci
TKANINA	59	103
TRGOVINA	5	12
DSSS	19	40
KONFEK. NM	12	26
PREDIL. METLIKA	18	34
KONFEK. VINICA	9	23

3. PIRAN

V dveh garsonjerah je letovalo skupaj 83 oseb, od tega 29 delavcev DO in 54 svojcev.

	14 delavcev DO	27 svojcev
TKANINA	1	2
TRGOVINA	9	16
DSSS	3	6
KONFEK. NM	2	3
PREDIL. METLIKA		

4. AVTOKAMP LANTERNA POREČ

V dveh bivalnih kontejnerjih je letovalo skupaj 73 oseb, od tega 24 delavcev DO in 40 svojcev.

	11 delavcev DO	23 svojcev
TKANINA	5	12
DSSS	3	8
KONFEK. NM		

PREDIL. METLIKA	1	2
KONFEK. VINICA	4	4

5. AVTOKAMP SELCE

V štirih prikolicah je letovalo 131 oseb, od tega 44 delavcev DO in 87 svojcev.

	18 delavcev DO	35 svojcev
TKANINA	1	1
TRGOVINA	12	18
DSSS	4	8
KONFEK. NM	2	6
PREDIL. METLIKA	3	8
KONFEK. VINICA	4	11
KONFEK. TREBINJE		

6. AVTOKAMP NJIVICE NA OTOKU KRKU

V treh prikolicah je letovalo skupaj 93 oseb, od tega 27 delavcev DO in 66 svojcev.

	11 delavcev DO	27 svojcev
TKANINA	6	18
DSSS	5	12
KONFEK. NM	3	8
KONFEK. VINICA	2	1
PREDIL. METLIKA		

7. AVTOKAMP III PADOVA NA OTOKU RABU

V treh prikolicah so letovale skupaj 103 osebe, od tega 36 delavcev DO in 67 svojcev.

	15 delavcev DO	24 svojcev
TKANINA	2	19
TRGOVINA	9	19
DSSS	2	5
KONFEK. NM	3	9
PREDIL. METLIKA	4	5
KONFEK. VINICA	1	2
KONFEK. TREBINJE		

8. KOČA NA VELIKI PLANINI

V koči na Veliki Planini je skozi celo leto letovalo skupaj 157 oseb, od tega 47 delavcev DO in 110 svojcev.

	16 delavcev DO	46 svojcev
TKANINA	6	—
TRGOVINA	17	41
DSSS	8	23
KONFEK. NM		

V vseh počitniških kapacitetah DO je letovalo skupaj 413 delavcev DO in 877 svojcev.

DARJA NOVINEC

V Beogradu je drugače

Podpredsednik Zisa Janez Zemljarič je te dni izredno zaposlen mož, ki kratkoma nima časa za intervjuje, zato pa objavljamo intervju, ki če bi bil, bi bil prav tak.

Srečala sva se na enem izmed številnih hodnikov v zvezni skupščini, ko je tekel z enega odbora na drugega.

— Tovariš Zemljarič, zakaj so propadli vsi slovenski predlogi?

— Kaj to vi pričate?

— Predvidevali smo, da si boste kot podpredsednik Zisa prizadevali tudi za uveljavitev slovenskih predlogov.

— Pa od kod ovi Slovenci?

— To so vendar prebivalci republike, iz katere ste prišli.

— Tovariš novinar, vi sta družbenopolitički popolnoma nepodobni. Ali neznate, da ko prideš na zvezno funkcijo, moraš pozabiti, odakle si došao?

— Saj je jasno, da je treba gledati na vso državo, toda ko ste bili slovenski predsednik, ste govorili drugače!

— Veste kuga, ko sm bil v Ljubljani, pa je to seveda bila popolnoma drugačna pesem.

— Pomeni, da se ves čas prilagajate?

— Kje pa, samo na liniji sem.

— Toda ali se vam slovenski predlogi niso zdeli pametni?

— Što niste ponudili glupe? Odmah bi sprejeli dobre.

— Kako to mislite?

— Vidite, če bi Slovenci rekli, da je veljavni devizni zakon odličen, bi drugi takoj posumili in zahtevali drugačnega, takega kot Slovenci v resnici hočejo. Tome pravim diplomacija.

— Kako pa sami ocenjujete sprejeti paket ukrepov?

— Če govorim kao zvezni funkcionar, moram kazati, da je to ono, kar ta hip trebamo, da je to ono, kaj treba udruženo delo, samoupravljači, naše družba. V Ljubljani pa bi reku, da nas use vrage jemlje.

— Vsekakor pa lahko gledamo z optimizmom na bodočnost.

Tega ni nihče prepovedal.

Srečno novo leto

Happy New Year

Bonne Année

Glückliches Neujahr

DVANAJST ZAPOVEDI

1. NE KUHAJ KAVE
2. NE ZAMUJAJ
3. NE HODI V GARDEROBO
4. NE HODI PREZGODAJ NA MALICO
5. NE HODI PO DVORIŠČU
5.
6.
7.
8.
8.
10.
11.
12.

ZAHVALA

Tudi letos je občinski svet zveze sindikatov Novo mesto omogočil bolnim članom oz. delavcem Novoteksa 10-dnevno preventivno zdravstveno rekreacijo v zdravilišču Šmarješke Toplice.

Ob kohanju in dobri postrežbi smo se vsi dobro počutili.

Zahvaljujemo se občinskemu svetu zveze sindikatov in vsem iz Novoteksa, ki ste nam omogočili prijetno okrevanje.

LJUDMILA JURIČ
KAROLINA MIKLIČ
MILKA ZUPANČIČ
JOŽE MUHIČ
IVAN ŠPRINGER

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov.

Glavni in odgovorni urednik: Zvone Preskar. Izdajateljski svet: Miro Jovlič (predsednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelica Spasovski, Jože Starešnič, Rudi Vlašič, Jože Zurc, Mojca Jurišič, Marjan Podlogar, Keenjski in Zoran ...

Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.

Češka pita

Potrebujemo: 45 dag ostre ali namenske moke za krhko pecivo, 35 dag sladkorja, 1/8 surovega masla ali margarine, 1 pecilni prašek, 2—3 jajca, 1/2 kg skute, malo mleka, rozine ali orehe ali kokosov oreh.

Zmešamo 45 dag moke, 20 dag sladkorja in pecilni prašek. **Strojno** umešamo 15 dag sladkorja, 1/2 kg skute in jajca; če je skuta suha, ji dodamo malo mleka.

Pekač dobro namastimo z oljem. Od moke, zmešane s sladkorjem in pecilnim praškom, oddelimo dobro polovico in jo enakomerno razporedimo po pekaču. Na ta sloj damo strojno umešano skuto. Povrh potresemo drugo polovico mokaste zmesi, dodamo pa še pest rozin ali zrezanih orehov (ali kokosovega oreha). Vse skupaj prekrijemo s tanko plastjo masla ali margarine in pečemo v vroči pečici pol ure.

Sladki komarček

Gre za vrtnino, znano predvsem na Primorskem in to pod imenom koromač ali finocchio. Uporabljamo zadebeljene listne peclje, ki jih skuhamo, zabelimo z drobtinami, ali pa pripravimo v solati. Zelo cenjen je komarček, ki ga dušimo na ne prevročem olju.

Koromač sejemo od srede do konca julija; potrebuje sončno, pred vetrom zaščiteno lego, zemlja pa mora biti ves čas vlažna. Pobiramo ga konec oktobra, še preden pritisne močnejši mraz. Če je jesen topla, se pobiranje za nekaj časa lahko tudi zavleče. Koromač lahko skladiščimo nekaj tednov, če ga zavijemo v časopisni papir ali spravimo v vlažno klet. Še boljše pa je, če ga skuhamo, zamrzujemo in tako uporabljamo vso zimo.

Zavesa: Pazite, da pri pranju zaves ne boste delali napak, ki bi se vam maščevale. Mnogi zaves takoj namočijo v vodi z detergentom. Toda na tak način boste dosegli prav nasproten učinek, kot ga želite, ker se umazanija zlepi in še bolj drži zaves. Kako torej ravnati? Zaves najprej namočite v mlačni vodi, ki ste ji dodali malo soli. Zatem vodo menjajte (če jih perete v stroju, jo izčrpajte) in jih znova namočite oziroma operite v vodi, ki ste ji šele zdaj dodali pralni prašek. Pri strojnem pranju seveda pazite na ustrezen program. Vodi, s katero boste zaves izpirali, pa dodajte pol litra mleka. Zaves ne centrifugirajte, obesite še mokre, tako da se bodo med sušenjem lepo zravnale.

Pisana posteljninačasoma obledi, zato jo pred vsakim pranjem pustite čez noč v okisani vodi.

Dekoratívne blazine so občutljive za pranje; od časa do časa jih lahko osvežite tako, da jih za pol ure zavijete v čisto mokro krpo (vodi dodajte malo kisa) in jih nato osušite.

Pletenine: v vodo za izpiranje pletenin dodajte namesto mehčalca nekaj kapljic glicerina.

Tkanina tako in drugače

Zavesa: Pazite, da pri pranju zaves ne boste delali napak, ki bi se vam maščevale. Mnogi zaves takoj namočijo v vodi z detergentom. Toda na tak način boste dosegli prav nasproten učinek, kot ga želite, ker se umazanija zlepi in še bolj drži zaves. Kako torej ravnati? Zaves najprej namočite v mlačni vodi, ki ste ji dodali malo soli. Zatem vodo menjajte (če jih perete v stroju, jo izčrpajte) in jih znova namočite oziroma operite v vodi, ki ste ji šele zdaj dodali pralni prašek. Pri strojnem pranju seveda pazite na ustrezen program. Vodi, s katero boste zaves izpirali, pa dodajte pol litra mleka. Zaves ne centrifugirajte, obesite še mokre, tako da se bodo med sušenjem lepo zravnale.

Pisana posteljninačasoma obledi, zato jo pred vsakim pranjem pustite čez noč v okisani vodi.

Dekoratívne blazine so občutljive za pranje; od časa do časa jih lahko osvežite tako, da jih za pol ure zavijete v čisto mokro krpo (vodi dodajte malo kisa) in jih nato osušite.

Pletenine: v vodo za izpiranje pletenin dodajte namesto mehčalca nekaj kapljic glicerina.

Tkanina tako in drugače

Zavesa: Pazite, da pri pranju zaves ne boste delali napak, ki bi se vam maščevale. Mnogi zaves takoj namočijo v vodi z detergentom. Toda na tak način boste dosegli prav nasproten učinek, kot ga želite, ker se umazanija zlepi in še bolj drži zaves. Kako torej ravnati? Zaves najprej namočite v mlačni vodi, ki ste ji dodali malo soli. Zatem vodo menjajte (če jih perete v stroju, jo izčrpajte) in jih znova namočite oziroma operite v vodi, ki ste ji šele zdaj dodali pralni prašek. Pri strojnem pranju seveda pazite na ustrezen program. Vodi, s katero boste zaves izpirali, pa dodajte pol litra mleka. Zaves ne centrifugirajte, obesite še mokre, tako da se bodo med sušenjem lepo zravnale.

Pisana posteljninačasoma obledi, zato jo pred vsakim pranjem pustite čez noč v okisani vodi.

Dekoratívne blazine so občutljive za pranje; od časa do časa jih lahko osvežite tako, da jih za pol ure zavijete v čisto mokro krpo (vodi dodajte malo kisa) in jih nato osušite.

Pletenine: v vodo za izpiranje pletenin dodajte namesto mehčalca nekaj kapljic glicerina.

Češka pita

Potrebujemo: 45 dag ostre ali namenske moke za krhko pecivo, 35 dag sladkorja, 1/8 surovega masla ali margarine, 1 pecilni prašek, 2—3 jajca, 1/2 kg skute, malo mleka, rozine ali orehe ali kokosov oreh.

Zmešamo 45 dag moke, 20 dag sladkorja in pecilni prašek. **Strojno** umešamo 15 dag sladkorja, 1/2 kg skute in jajca; če je skuta suha, ji dodamo malo mleka.

Pekač dobro namastimo z oljem. Od moke, zmešane s sladkorjem in pecilnim praškom, oddelimo dobro polovico in jo enakomerno razporedimo po pekaču. Na ta sloj damo strojno umešano skuto. Povrh potresemo drugo polovico mokaste zmesi, dodamo pa še pest rozin ali zrezanih orehov (ali kokosovega oreha). Vse skupaj prekrijemo s tanko plastjo masla ali margarine in pečemo v vroči pečici pol ure.

Tkanina tako in drugače

Zavesa: Pazite, da pri pranju zaves ne boste delali napak, ki bi se vam maščevale. Mnogi zaves takoj namočijo v vodi z detergentom. Toda na tak način boste dosegli prav nasproten učinek, kot ga želite, ker se umazanija zlepi in še bolj drži zaves. Kako torej ravnati? Zaves najprej namočite v mlačni vodi, ki ste ji dodali malo soli. Zatem vodo menjajte (če jih perete v stroju, jo izčrpajte) in jih znova namočite oziroma operite v vodi, ki ste ji šele zdaj dodali pralni prašek. Pri strojnem pranju seveda pazite na ustrezen program. Vodi, s katero boste zaves izpirali, pa dodajte pol litra mleka. Zaves ne centrifugirajte, obesite še mokre, tako da se bodo med sušenjem lepo zravnale.

Pisana posteljninačasoma obledi, zato jo pred vsakim pranjem pustite čez noč v okisani vodi.

Dekoratívne blazine so občutljive za pranje; od časa do časa jih lahko osvežite tako, da jih za pol ure zavijete v čisto mokro krpo (vodi dodajte malo kisa) in jih nato osušite.

Pletenine: v vodo za izpiranje pletenin dodajte namesto mehčalca nekaj kapljic glicerina.

PRIŠLI — ODŠLI

V mesecu novembru so se v naši delovni organizaciji zaposlili naslednji novi delavci:

TOZD TKANINA

DE barvarna: Jože Jaklič, Jože Rapuš
DE tkalnica: Jože Železnik
DE oplemetilnica: Branko Kresal

TOZD TRGOVINA

Prod. Vrbas: Ljiljana Barovič

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

tehnična služba konfekcije: Mira Bulajič, pripravnik, za določen čas
V istem času so našo delovno organizacijo zapustili:

TOZD TKANINA

DE priprava: Ankica Maglica
DE tkalnica: Anton Rozman, Zdravko Sukur, Slobodan Ivanjič
DE oplemetilnica: Draginja Smiljanič

TOZD KONFEKCIJA:

Anica Bevec, Fani Štamfelj

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

finančno računovodski sektor: Jožica Šutar,
Kadrovsko splošni sektor: Sladžana Milotić

PRERAZPOREJENI:

Rafet Osmanović iz DE tkalnica v DE oplemetilnica
Slak Samo iz DE barvarna v DSSS, sektor za informacijske sisteme in organizacijo
Martin Šinkovec iz tozda Konfekcija v DSSS, tehnična služba konfekcije

UPOKOJIL SE JE NAŠ DELAVEC IZ DE TKALNICA JOŽE KLOBUČAR

VIDA KOLENC

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER
NOVO MESTO
SEKCIJA OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER

TEKSTILNA TOVARNA
NOVOTEKS
NOVO MESTO

Sekcija operacijskih sester iz Novega mesta se vam najlepše zahvaljuje za vašo podporo pri izvedbi našega strokovnega seminarja.

Organizacijski odbor

Delavske športne igre občine Novo mesto

Tudi v letu 1987 so potekale delavske športne igre občine Novo mesto. Delovne organizacije so se pomerile v veleslalomu in plavanju, v spomladanskem in jesenskem delu pa v namiznem tenisu, odbojki, streljanju, pikadu, vlečenju vrvi, kegljanju in šahu. Nastopilo je 26 ekip iz delovnih organizacij občine Novo mesto.

V skupnem seštevku moških in ženskih ekip je naša delovna organizacija zasedla 7. mesto. Ponovno so bili odlični odbojkaši, ki so zasedli 1. mesto in zasluženo prejeli pokal. Kegljači so dokazali, da so med boljšimi ekipami v Novem mestu in zasedli v skupnem seštevku 3. mesto, v jesenskem delu pa so celo zmagali.

V plavanju je Matija Belavič ponovno dokazal, da je eden boljših plavalcev v prsnem slogu, saj je zasedel 3. mesto. V ostalih disciplinah so bili nekoliko slabši rezultati, vendar je Jože Novak v jesenskem delu zasedel prvo mesto, ker pa ni nastopil v spomladanskem delu, je šla po zlu dobra uvrstitev v skupnem seštevku. Po rezultatih vidimo, da so v naši delovni organizaciji dobri športniki, vendar pa nastopajo že vrsto let eni in isti tekmovalci.

MIHA LEGAN

Expres čevljarstvo Jerič Janez

obvešča delavce Novoteksa, da opravlja vse čevljarске storitve od 10. 8. 1987 dalje v obratovalnici Bršljin 11 (nasproti gostilne Malnar).

Obratovalni čas je od 14.10. do 18. ure.

Za delavce Novoteksa nudi na opravljena dela 5 odst. popusta.

Zagotovite si kvalitetno popravilo, s tem pa ugodno hojo.

Ostale informacije na tel. 21-826, int. 438 (TKI).

ŠAH

ZAPRTE OTVORITVE

Za igralca, ki je začel spoznavati šah, je normalno, da bo najprej začel igrati odprte in polodprte otvoritve. Tak pristop postopnega napredovanja je naraven in ga lahko srečamo tudi v številnih drugih športih. Tako kot je formula ena zadnjih stopenj dirkačev z avtomobili in kot se mora tekač čez ovire naučiti najprej tehnike teka in šele potem preskakovanja ovir, tako tudi v šahu šele zadnja pot pripelje do zaprtih otvoritev. Takojšnje njihovo učenje nima nikakršnega pomena, saj jih še tak šahovski nadarjenec ne bi mogel razumeti.

Pregloboke so za začetnike, preveč zahtevne. Šele nekajletna praksa

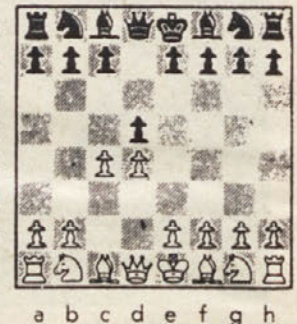
premagovanja prvih ovir je zadostna podlaga, na kateri potem gradimo še zadnji del stavbe otvoritev.

Glavne zaprte otvoritve so: damin gambit, Nimcovičeva indijska obramba, damina indijska obramba, kraljeva indijska obramba, Grünfeldova indijska obramba, angleška otvoritev, holandska otvoritev...

Oglejmo si začetne poteze daminoga gambita in Grünfeldove indijske obrambe:

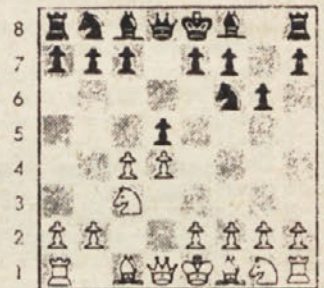
a) damin gambit

Črni se na 1.d4 brani s simetrično postavo 1... d5. Na 2.c4 lahko sprejme gambit z 2...dc4, ali pa brani kmeta z 2...e6, ali 2...c6

a b c d e f g h

b) Grünfeldova indijska obramba
1.d4 Sf6, 2.c4 g6, 3.Sc3 d5. V tej obrambi črni po 4.cd5: Sd5, 5.e4 belemu prepusti središče in se mu potem zoperstavlja s skupnim delovanjem figur in kmetov.

a b c d e f g h

KSENJA SKULJ

REŠITEV KRIŽANKE:

SALK — KER — ADIRANJE — NOVO MESTO — SNAGA — KOT — KIR — LT — RR — UDAV — IBIS — RIALTO — KAMNOLOM — VOJŠČAK — ANHOVO — OBOJAK — NRAVI — ASAD — ELZA — AERONAVT — MANGAN — PATENA — APORT — GG — RU — EKOLOGIJA — TRI — OBOK — MADRAS — TEEN — PLUSKA — POSTREŽBA — RITUAL — OPARINA — EK — MIKROVALOVI — TESANJE — PANKREAS — TRIAS — AE — NE

Izžrebani reševalci nagradne križanke:

1. nagrada (hlače iz kolekcije): Marija Krakow, nabavni sektor
 2. nagrada (4 kg ostankov po izbiri): Jelka Jakopin, finančno računovodski sektor
 3. nagrada (3 kg ostankov): Marko Vrščaj, Cesta brigad 23, Novo mesto
 4. nagrada (novoletno presenečenje): Milena Mavsar, kadrovsko splošni sektor
- Vsem nagrajencem čestitamo, ostalim pa več sreče prihodnjč. Nagrajenci lahko dvignejo nagrade v kadrovskem oddelku.

UREDNIŠTVO

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam omogočili preventivno zdravljenje v Smarjenskih oz. Dolenjskih Toplicah, se najlepše zahvaljujemo

ANA NOVAK
ANA LUZAR
VIKTOR AVSEC
MALČI STARIČ
DANA KOVAČ
MARIJA KORČE
ANA KLOBČAR